

UDDRAG FRA BOGEN "MIN LIVSHISTORIE" AF SVEND AAGE JOHANSEN

Så en dag kom min far hjem og fortalte mig, at han havde fundet en læreplads til mig, det var hos Georg Thams, som polstrede møbler. Jeg anede ikke, hvad det var for noget, men jeg tog hen til ham og snakkede med ham, og vi blev enige om, at jeg kunne begynde 1. oktober, og det var i år 1939, men der var den betingelse, at jeg skulle være arbejdsdrenge til den første maj 1940, før kunne jeg ikke komme i lære. Men jeg startede så. Da arbejdede vi 48 timer om ugen, og det fik jeg 6 kroner for om ugen, og da jeg begyndte som lærling den første maj, skulle jeg stadig have 6 kr. om ugen det første år, andet år fik jeg 8 kr., tredje år 12 kr. og fjerde år 15 kr. om ugen, og så gik vi på Teknisk Skole om aftenen fra klokken 18,15 til kl. 20,00, men vi havde fri om fredagen, så det var nogle lange dage vi havde.

Vi begyndte kl. 7 om morgenen, om vinteren skulle man være der en halv time før, fordi man skulle sørge for, at der var varme på, når svendene kom. Da jeg startede var der 3-4 svende, og så var vi 3 lærlinge, men det var jo den sidste lærling der skulle tidlig op. Når det så var fyraften kl. 17,00 — om mandagen kl. 17,30, så måtte vi først begynde at feje og gøre rent, så nogle gange havde jeg meget travlt med at komme hjem for at spise og derefter i skole.

Den yngste mand havde den længste arbejdsdag. Jeg begyndte kl. 6,30 med at tænde op i ovnen. Den bestod af en rund spand, der var ca. 35 cm. i diameter og ca. 70 til 75 cm i højden, så havde man et rundt rør, der var en 6 cm. i diameter. Den satte man fast nede i et hul i bunden, og så stampede man savsmuld fast omkring røret helt op til toppen (det var noget man gjorde før man gik hjem, så havde man den klar om morgenen). Så satte man spanden ned i en dertil indrettet ovn, og så trak man røret op og satte et låg på. Så lukkede man op for nederen og lagde noget papir og lidt tynd træ ind og tændte det. Nogle gange, hvis det var koldt, lå jeg nogle træstykker oven på savsmuldet, det hjalp meget.

Sådan en spand kunne række til en 4 timer, så måtte jeg ned og stampe en ny spand klar. Jeg har glemt at fortælle at vores arbejdsplads var på 1. sal. Det var først senere, at vi begyndte at bruge det nedenunder, da var vi blevet flere folk.

Så kom krigen den 9. april 1940, da boede vi stadig i Jernbanegade. Jeg kan huske tydeligt, at jeg vågnede tidlig om morgenen ved 5 tiden, fordi der var en larm uden for, og det var de tyske flyvere, der brølede oppe på morgenhimlen. De smed en bunke "Opråb" ned, hvori der stod, at Tyskland nu besatte Danmark, og de opfordrede os til at forholde os rolige, vi skulle bare opføre os, som vi plejede (jeg var jo ude at samle nogle "Opråb" op). Ja, det kunne de jo sagtens skrive, men for os danskere var det jo noget mærkelig noget, så den dag blev der ikke lavet mange møbler ude ved Thams.

Arbejdet på polstermøbelværkstedet

Jeg var jo arbejdsdreng ved Thams. Jeg skulle først i lære den 1. maj samme dag, som jeg blev 15 år. Men ellers gik dagene jo godt ved Thams. Jeg skulle jo lære en masse nye ting, som jeg jo ikke havde den mindste anelse om. Dengang blev møblerne jo lavet helt anderledes, end de bliver nu. Nu da vi var blevet besat af tyskerne varede det ikke længe før vi havde svært ved at få mange af de materialer som vi skulle bruge, såsom fjedre, betræk, søm og meget mere. Fjedre kørte Thams ud og købte forskellige steder, mange gange var de sømmet fast på en ramme og så måtte jeg til at tage dem af, mange gange var de jo skæve og rustne, så rettede vi dem så godt vi kunne, og så dyppede vi dem i noget rustfortynder, og det sidste år jeg var lærling, var det tit papirstof vi satte på møblerne.

En stol eller sofa blev lavet således: først skulle der slås gjorder på, der skulle vi så sy fjedrene fast, og når det var gjort, skulle de så snøres sammen på en særlig facon, og der kom en fjedertråd uden på. Dernæst skulle man slå et stykke lærred på, og det foregik med en magnethammer og søm, som vi havde i munden, og så kunde vi tage dem ud med hammeren og slå dem fast i lærredet. Så blev der syet med en krum nål rundt om fjedertråden med et hampegarn. Selve stolen eller sofaen blev så stoppet med blår, vegetabilier og krølhår, nogle gange brugte vi også træuld.

Dette blår og vegetabilier skulle så køres igennem en maskine, så det kunne blive fint til at bruge som materialer til stole og sofaer. "Pillemaskinen" var jo med et håndsving som så skulle køres rundt af den yngste på værkstedet, og jeg kan godt fortælle, at det støvede helt af helvede til, så man skulle ofte hen til vinduet for at spytte en masse skidt ud. "Pillemaskinen" stod oppe på 2. sal. Samme sted havde også sønnen Verner sine duer. Når man så var færdig med at pille op, skulle det så bakses ned til svendene på 1. sal. Det var med en lille lem, som skulle løftes med håndkraft, for at man kunne komme ned af en vakkelvorn stige. Det var jo flere gange om dagen, man skulle op på 2. sal for at pille blår eller hente fjedre, som også var der oppe.

Nå, men alt gik jo bare godt, vi var jo ikke vant til andet, og man skulle også huske at skifte savsmuld i spanden, når der ikke mere var ild, så skulle man jo også udenfor i et skur der for at stoppe en ny spand.

Som yngste mand skulle man også pakke møbler, og når de var pakket færdig en stue var altid 1 sofa, 1 øreklapstol og 1 lænestol, skulle de jo fragtes op på banen. Det var også med håndkraft og benkraft. Møblerne blev læsset på trækvognen - alle 3 ting, bundet godt sammen, og så bare tage fat, og så afgang alene op på banen. Det var meget hårdt, især om vinteren, hvor det godt kunne være glat.

Hjem fra banen havde man altid noget med, det kunne være træuld, blå eller vegetabilier, fjedre eller andet. Når man så var kommet hjem, kom den anden yngste og hjalp, for tingene skulle jo hejses op på 2. sal. Det foregik sådan her: en af os gik op på 2. sal og smed trossen ned, og så satte den anden den rundt om varen. Så kom han op og hjalp med at få det bakset på plads, og så ned og sætte det rundt om det næste. Jeg mindes en gang, da jeg var yngste lærling, vi havde en arbejdsdreng til at hjælpe, vi var ved at hejse en balle træuld op, arbejdsdrengen satte tovet fast om ballen og så skulle han komme op for at hjælpe mig med at få ballen ind af hullet. Han kom også, han skulle jo passe håndsvinget, når jeg skulle have den ind, men jeg kunde ikke holde den, så jeg sagde til drengen, sæt låsen på, for jeg kan ikke holde den og det sagde han, at han havde gjort. Så slap jeg ballen, så den faldt til jorden, og jeg vendte mig om, lå drengen på gulvet, det kunne jeg jo ikke forstå, men pludselig begyndte der at komme en stor bule og han skreg som en stukken gris. Han havde glemt at sætte bremsen fast, så han fik jo svinget lige i panden. Svendene nede fra værkstedet kom jo brasende derop, så vi fik drengen ned og fik ham over til Dr. Heuch, og da vi kom hjem, sagde vi til drengen, at han skulle tage hjem, men det ville han ikke, men jeg tror at han havde hovedpine hele dagen.

På Christiansborg for at sige tak for fortjenstmedaljen

Så gik der nogle dage, så fik jeg besked fra Kabinetsekretariatet om jeg ville hilse på Dronningen og sige tak for medaljen, så var jeg velkommen på Christiansborg slot, den 9. okt. 1989 kl. 10,00 og det sagde jeg jo så klart tak til. Så jeg tog jo til hovedstaden dagen før, og boede hos min søster Anna Lise og så kunne hun jo køre mig til Slottet, jeg havde aldrig selv fundet dertil. Men jeg kom da derom og jeg var i pænt mørk tøj og havde hvide handsker med, dem havde jeg fået af værkstedet for vi skulle have handsker på. Hvis man ikke havde nogle, kunne man låne nogle.

Nå, men jeg kom til Slottet og Anna Lise satte mig af, hun ville jo vente i bilen. Jeg kom hen til, hvor jeg skulle gå ind, der stod jo sådan en soldat og viste mig, at jeg skulle gå op af trappen til første sal. Der stod så en anden soldat og førte mig hen til, hvor jeg skulle ind. Der var allerede kommet mange der skulle til audiens, men jeg gik rundt i salen og kikkede ud af vinduet. Der var også et sted hvor vi kunne få et glas vand. Så lige pludselig var der en Oberst der spurgte mig, om det var første gang jeg var der og det måtte jeg jo give ham ret i, han har nok kunnet se det på mig. Og så fortalte han mig lidt om hvad der skulle ske. Han havde været der før og han skulle ind for at takke for udnævnelsen til Oberst. Nå jeg fik at vide, at når jeg skulle ind, så blev en fire mennesker kaldt ind i en anden sal og derfra ind til Dronningen.

Nå, jeg ventede. Der var nok en 40 mennesker og sådan en som mig, skulle jo først ind til sidst, men det gik meget hurtig, fordi de fleste skulle jo bare ind og sige tak for udnævnelsen, så der gik ikke lang tid, før jeg blev kaldt ind i den anden salon. Jeg fulgtes med et par biskopper og en politifuldmægtig, og den drabelige soldat der stod der, forklarede os, hvordan vi skulle gebærde os, og så sagde han også, at vi gerne måtte sige, hvem vi var og hvor vi kom fra.